

Страховий ринок у короткий термін зміг перебудувати свою роботу з урахуванням військового стану, зробити обслуговування клієнтів більш доступним та виконати рекомендації регулятора щодо роботи у такий складний для країни період. Страхові компанії продовжують працювати, приймати платежі та здійснювати виплати. Звісно, збитки, заподіяні внаслідок воєнних дій, страховики вправі не покривати, оскільки такі ушкодження зазначені як виняток у більшості страхових угод, але решта ризиків, передбачених у полісі, повністю відшкодовується відповідно до його умов.

Наразі стан справ виглядає таким чином, що ринок страхування навряд чи має підстави дивитися у найближче майбутнє із оптимізмом, адже страхування не є ключовою галуззю економіки. Страхування виступає як додатковий інструмент, який дозволяє мінімізувати ризики. Цілком очевидно, що фінансові ресурси після перемоги будуть направлені на відбудову інфраструктури, житла, транспорту, а не на їх страхування. Щоб застрахувати, наприклад, майно його спочатку необхідно відбудувати або придбати. В умовах обмеженості фінансових ресурсів, грошові кошти будуть направлятися для задоволення першочергових потреб і тому питання страхування, скоріше за все, відійде на другий план.

Напевно, виключенням можуть стати деякі види обов'язкового страхування, наприклад, як обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. З огляду на обов'язкову форму проведення окремих видів страхування, рівень продажів зменшиться не так сильно, як за добровільними видами.

Незважаючи на війну, ринок страхування продовжує працювати, а регулятор в особі НБУ докладає зусиль, аби ця тенденція зберігалася й надалі, перш за все, шляхом постійного діалогу з учасниками ринку та оперативного реагування на його потреби. Таким чином, страхування залишається тією сферою, підтримці якої державі доведеться приділити особливу увагу та запровадити заходи, що дозволять підтримати галузь, наприклад, шляхом зменшення податкового навантаження або переглядом регуляторних вимог.

ЛІТЕРАТУРА:

---

1. Що змінюється у страхуванні в умовах воєнного стану. URL: <https://zib.com.ua/ua/151290.html>
2. Під час дії воєнного стану ринок страхування продовжує працювати. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/>
3. Страхование во время войны. URL: <https://www.epravda.com.ua/>

*Усенко Н.М.,
ст. викладач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Саме від активізації інноваційної діяльності функціонування підприємств залежать ефективність їх діяльності в середньо- і довгостроковій перспективі, забезпечення високих темпів їх розвитку та підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку, що, в свою чергу, є гарантією подолання економічного спаду і забезпечення сталого зростання української економіки в цілому. Інновації стають одним із головних елементів теоретичних сценаріїв і практичної реалізації сучасного науково-технічного прогресу, поступово займаючи позиції капіталовкладень, що функціонують багато років як головний фактор економічного зростання.

Сутність поняття інноваційного розвитку підприємства висвітлено у багатьох працях як вітчизняних, так і закордонних авторів. Такі вчені, як К. Оппенлендера, Й. Шумпетера, Е. Менсфілда, У. Ростоу, А. Кляйнхет, Х. Фрімен, С. Кузнеця, Г. Менша, Н. Краснокутська, С. Глазьева, О. Бондаренко та інші у своїх дослідженнях розглядають складові системи іноваційного розвитку підприємства, особливості джерел появи іновацій та визначають взаємозв'язок між фінансовим забезпеченням та іноваційним розвитком.

Проте, аналіз опублікованих з даної проблеми робіт дозволив зробити висновок про недостатнє наукове і практичне розкриття методичних підходів до управління іноваційним розвитком підприємства та критеріального апарату практичного визначення оптимального часу запровадження іновацій.

Метою даного дослідження є аналіз методичних підходів до управління інноваційним розвитком підприємства та визначення їх відмінностей, а також визначення основних тенденції управління нововведеннями на підприємстві.

Дослідження проблем інноваційного розвитку, може бути сконцентроване як на тенденціях макроекономічної динаміки, так і на доскональному вивченні найбільш вагомих типів інновацій. Найактивнішою частиною інноваційної складової економічного зросту вважаються нові знання і нові технології. Саме вони є одночасно і важелями інноваційного циклу, і порушниками рівноваги матеріальних факторів економічного зростання. На основі дослідження системних тенденцій інноваційного зростання у світовій економіці виявляється за можливе обґрунтувати необхідність інноваційного розвитку підприємств України [1, 2].

Сучасне підприємство для того, щоб успішно проводити інноваційну політику має бути структурно стійкою системою, постійно розширювати поле своєї діяльності, збільшувати прибуток, раціонально використовувати ресурси, працю, інтелектуальний потенціал. Входи-інновації роблять систему внутрішню активною, спонукають до інтенсифікації процесів, економії витрат, розширення мереж-зв'язків між підсистемами і системами, з зовнішнім середовищем, переводять її на вищий рівень організації, дієздатності та сприйняття нововведень.

На цій основі логічно зробити висновок, що при високій корисності інновацій існуючий попит задовольняється за рахунок випуску меншого обсягу продукції. Зрозуміло, що для цього підприємство-новатор має проводити серед споживачів роз'яснювальну роботу, скеровану на активне сприйняття ними нової продукції. Таким чином, інновації супроводжуються суспільними вигодами, фінансовим вирашем, посиленням економічної безпеки країни [3].

На сучасному етапі одним із підходів до управління організаціями є еволюційний менеджмент, орієнтований на ідентифікацію, використання й підтримку в них самоорганізуючих тенденцій. Він декларує необхідність світоглядного зрушення загальної теорії систем і теорії управління в бік системно-соціальної моделі функціонування складних об'єкт-суб'єктів, враховує, що самоорганізація є системним явищем спонтанного виникнення й автономної підтримки складних структур [3, 4].

Але системно-інтеграційний підхід показав, що залишаються невирішеними численні проблеми, які не дозволяють розробити й застосовувати принципово нові засоби і технології, використовувати в управлінні діяльністю підприємств орієнтацію на споживача, на успішне і якісне його обслуговування відповідно до стандартів якості. Для цього повинні враховуватися всі ланки виробництва, починаючи з розробки продуктів, закупку ресурсів, власне виробництва, збуту, і закінчуючи сервісним обслуговуванням [5, 6, 7].

Методологічно забезпечити процес докорінних змін у формах і змісті інноваційного розвитку можна лише на засадах цілісності та системності. Ці засади ніякими іншими не замінюються, бо інакше не можна виразити сутність цього розвитку. Дослідження інноваційного процесу як цілісності, у взаємозв'язку всіх елементів, доведена необхідність розширення ієрархії системи інноваційного розвитку. Система не може бути повноцінною без такого елементу, як освіта. Нині абсолютно очевидно, що не можна нехтувати як процесом технологічних змін, так і пізнанням світу. Їх взаємозв'язок зумовлює і соціальний, і економічний прогрес. До того ж вони є взаємопов'язаними настільки, наскільки за традиційної ринкової економіки взаємопов'язані та взаємозумовлені такі категорії, як попит і пропозиція, товар і ціна тощо.

Таким чином, методично основні тенденції управління нововведеннями можна сформулювати так:
управління реалізацією інновацій перетворюється у досить самостійний і прибутковий напрямок взаємодії науки й виробництва;

орієнтація на безперервний розвиток підприємства за рахунок інноваційних процесів стає невід'ємною складовою планування, наукової діяльності, конструкторських розробок, проектування, створення нових видів продукції і послуг;

організація на підприємствах потужних спеціальних підрозділів, для яких управління інноваційною діяльністю стає основним видом діяльності і включає пошук перспективних ліцензій, патентів, ноу-хау;

зростання потреби в нововведеннях зумовлюється скороченням життєвого циклу продукції, зростанням конкуренції в зовнішньому середовищі;

успішність інноваційної політики залежить від ефективності спрацювання механізму інтеграції і координації діяльності всіх учасників, що здійснюють її, а також створення на підприємстві атмосфери пошуку, мотивації останніх;

постановка інноваційної роботи як форми самовираження особистості, її новаторства і компетенції; перехід до нової концепції підготовки і перепідготовки персоналу.

Відмінності у завданнях між технічною підготовкою виробництва і науково-технічним прогресом дозволяють зробити висновок про суттєві відмінності між ними, а відповідно й припустити, що їх можна розглядати як змістовно пов'язані, але історично відмінні метаморфози певного виробничого виду діяльності. До характерних інноваційних рис функцій управління науково-технічною підготовкою виробництва за характером і змістом слід віднести інноваційну спрямованість і метод здійснення. Щодо планування, то необхідно закласти у плани таких комплекс заходів, який забезпечить бажаний інноваційний розвиток. Функція організування вимагає спрямування організаційних дій управлінського та виробничого персоналу на впровадження заходів інноваційного характеру. Мотивування доцільно здійснювати за досягнення показників, що відображають пріоритети інноваційних заходів. Контролювання і регулювання мають виявити і усунути перепони в інноваційному розвитку підприємства. Що стосується методів реалізації, то одні й ті ж самі інноваційні заходи можна втілювати у виробничу практику старими й новими засобами, адже інновації у засобах реалізації не завжди є обов'язковими [2, 4, 8].

Таким чином, в роботі було запропоновано методичні підходи до управління інноваційним розвитком підприємства, що характеризується спрямованістю на стадію науково-технічної підготовки виробництва; по-друге, наявністю наукових структур у керованій підсистемі; по-третє, присутністю підрозділів забезпечення у керованій системі, що здійснюють підготовку основного виробництва; по-четверте, участю підрозділів основного виробництва у підготовці виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

---

1. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. Посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 504 с.
2. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. Посібник. Київ : Каравела, 2008. 432 с.
3. Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. Київ : Видавничий центр „Академія”, 2005. 400 с.
4. Пілявко Т.М. Методологічні підходи щодо оцінювання інноваційного розвитку підприємства. Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – 2011. – Вип. 1 (4). – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1085>
5. Бондаренко О.А. Модель інноваційної сприйнятливості та готовності до інноваційного розвитку промислового підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2015. № 3. С. 111 – 115.
6. Кононюк А. Е. Системология. Общая теория систем. Київ : Освіта України, 2014. 564 с.
7. Куц О.Є. Основи системного управління інноваційними процесами на підприємстві. Економіка: проблеми теорії та практики. Дніпропетровськ : ДНУ, 2002. Спецвипуск. С.18 – 25.
8. Луцків О. М. Проблеми інституційного забезпечення інноваційного розвитку в Україні. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. № 899. С. 58 – 64.